

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineisto nähtävillä maankäyttö- ja rakennuslain (nyk. alueidenkäyttölain) 62 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti 4.11.-5.12.2024 välisen ajan.

Lausuntoaika 25.10.-20.12.2024.

LAUSUNTOJEN YHTEENVEDOT JA LAADITUT VASTINEET

5. Satakunnan maakuntakaavan 2050 alueidenkäyttösuunnitelma MRL:n sisältövaatimusten mukaisesti jaoteltuna: Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen

Lausunnon antaja

Tiivistelmä lausunnosta

Valmisteltu vastine

92 Karvian kunta

92-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen

Karvianjärven länsipuolelle on lisätty alueellinen merkintä, jossa osoitetaan n. 2,5 kilometrin matkalle maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alue. Aluerajauksen sisälle jää kolme kohdetta, jotka on inventoinneissa todettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi. Karvian kunta esittää, että kyseiset kohteet esitettäisiin alumerkinnän sijaan korkeintaan kohdemerkintänä tai merkintä pidettäisiin voimassaolevan kaavan mukaisena. Kohteiden tämänhetkinen kulttuurihistoriallinen arvo on hyvä vielä varmentaa. Karvian kunta esittää huolensa merkinnän laajentumisen vaikutuksista rakentamiseen ja yritystoimintaan.

93 Ulvilan kaupunki

93-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen

Kellarimäen alueella Naparannassa on kesäkuussa 2024 suoritettu arkeologinen jatkotutkimus, jonka yhteydessä alueelta ei löydetty merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Kyseinen alue on keskustaajaman yleiskaavan 2045 laatimisen yksi keskeisimmistä keskusta-alueen kehittämisen painopistealueista. Jokirannan virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittäminen - myös kaupallisten palveluiden osalta - kuuluu kaupungin strategiaan tavoitteisiin.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoon Satakunnan maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitys- ja täydennysinventoinnin perusteella Karvianjärven länsipuolelle osoitetun Kirkkojärvi-Karvianjärvi kulttuurimaisemaa koskevan merkintätavan muuttamista tarkastellaan Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelussa.

Ulvilan kaupungin lausunnossa todettu Kellarimäen alueen kiinteistö sijoittuu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistossa taajamatoimintojen alueelle (A) sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle. Lisäksi maakuntakaavassa Paloaseman koillispuoleiselle peltoalueelle on osoitettu muinaismuistoalueena (sm) muinaisjäännösrekisterin mukaisesti Kellarimäki niminen historiallinen kiinteä muinaisjäännös (886010003). Tämä sekä kaksi muuta lähiympäristön pistemäisenä osoitettua muinaismuistoaluetta, Ulvilan kaupunginpaikka ja Ulvilan kirkko on osoitettu osana Ulvilan keskiaikaisen kaupungin muinaisjäännökset (100337) kokonaisuutta maakuntakaavassa myös ehdotetuksi valtakunnallisesti merkittäväksi arkeologiseksi kohteeksi (vark-e).

Naparannan kehittämiseen liittyen lausunnossa viitatus kaupungin strategiset tavoitteet virkistysmahdollisuuksien sekä kaupallisten palvelujen kehittämisestä soveltuvat merkittävydeltään paikallisina toimintoina maakuntakaavan taajamatoimintojen aluevarauksen pääkäyttötarkoitukseen. Toimintoja sijoitettaessa ja kehitettäessä alueelle on huomioitava merkinnän suunnittelumääräyksessä esille tuotuja näkökulmia sekä muita maakuntakaavan alueelle sijoitettavia merkintöjä ja suunnittelumääräyksiä.

Lausunto merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja**Tiivistelmä lausunnosta****Valmisteltu vastine**

99 Merikarvian kunta**99-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Merikarvian kunta toteaa, että aihealue on maakuntatasolla sen osalta laajasti huomioitu.

Lausunto merkitään tiedoksi.

120 Nakkilan kunta**120-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Nakkilan kunta toteaa, että rakennussuojelun osalta on havaittavissa haasteellisuutta ymmärtää mikä on millä perusteella suojeltua ja ennen kaikkea millaisen prosessin kautta asiaan on päädytty. Prosessi ei juuri ole antanut aitoa vuorovaikutusmahdollisuutta tähän asiaan.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluaineistossa osoitetut kulttuuriympäristöjä koskevat merkinnät eivät ole suojelumerkintöjä eikä niillä ole vastaavaa oikeusvaikutusta kuin yleis- tai asemakaavassa suojeltujen alueiden kohteiden tapauksessa. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjä koskevien merkintöjen perusteena on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennettujen kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen. Maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta tausta-aineistona on käytetty Satakunnan maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitys- ja täydennysinventointia (2022-2023). Inventointityön yhteydessä on toteutettu kyselyjen, esittely- ja arvottamistilaisuuksien avulla vuorovaikutusta kuntien ja sidosryhmien sekä Satakunnan kulttuuriympäristöryhmän kanssa.

Lausunto merkitään tiedoksi

141 Kokemäen kaupunki**141-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Ei lausuttavaa.

Lausunto merkitään tiedoksi.

142 Huittisten kaupunki**142-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Huittisten kaupunki esittää, että kohteesta 27 (selostus B, kartta 36) tulee poistaa terveyskeskus. Suojelupäätös perustuu rakennuksen alkuperäiseen arvoon, sen vanhan osan korjaaminen ei ole taloudellisesti järkevää ja se on teknisesti haastavaa eikä rakennuksella ole käyttötarkoitusta.

Maakunnallisesti merkittävänä rakennettuina kulttuuriympäristöinä osoitettujen kohteen 21 (Kaarirannan alue) ja kohteen 27 osalta ei ole tiedossa muutoksia niiden merkitsemisen perusteena olevissa maakunnallisissa kulttuuriympäristöarvoissa, minkä vuoksi niiden poistamista tai supistamista ei nähdä perusteltuna.

Lisäksi Huittisten kaupunki esittää kohteen 21 poistoa. Rakennukset ovat tehty sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoitukseen, jonka vaatimukset muuttuvat nopeasti.

Lausunto merkitään tiedoksi.

142-2

Huittisten kaupunki huomauttaa, että Harjumuodostumia (ge1) kuvaavalta kartalta (31a) puuttuvat numerot 12 ja 17.

Jatkosuunnittelun yhteydessä lausunnossa esitetyt tekniset korjaukset otetaan huomioon.

Lausunnon antaja**Tiivistelmä lausunnosta****157 Kankaanpään kaupunki****157-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Kankaanpään kaupunki huomauttaa, että selosteen B osan maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen alle 10ha:n kohteiden taulukon numerointi eroaa kartalla näkyvästä numeroinnista, ainakin Kankaanpään osalta. Karttayhdistelmässä asia ok.

162 Siikaisten kunta**162-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Siikaisten kunta huomauttaa, että tausta-aineistossa on mainittu LH-Geopark, mutta kaavakartassa tämä alue ei selkeästi tule esiin. Muilta osin maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen on merkitty riittävästi alueita Siikaisten kunnan osalta.

164 Satakunnan Museo**164-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Satakunnan Museolla on huomautettavaa maakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita koskevaan suunnittelumääräykseen. Maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ovat kaavaluonnoksessa esitetty "maisemallisesti tärkeäksi alueeksi". Tähän liittyvä suunnittelumääräys ei Satakunnan Museon näkemyksen mukaan turvaa riittävästi näiden arvokkaiden maisema-alueiden säilymistä. Satakunnan Museo näkee, että suunnittelumääräyksen tulisi olla yksityiskohtaisempi ja velvoittavampi ja sisällyttää maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen tavoin museoviranomaiselle mahdollisuus lausumiseen.

164-2

Lisäksi valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden merkintä tulee muuttaa muotoon vark. Valtioneuvosto on 7.11.2024 vahvistanut Museoviraston laatiman luettelon VARK-kohteista valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) tarkoituksena inventoinniksi. Vahvistamista koskeva päätös tulee voimaan 1.3.2025.

Valmisteltu vastine

Lausunnon tekniset kommentit otetaan huomioon jatkosuunnittelussa ja taulukkojen ja karttojen numeroinnit tarkistetaan ja korjataan.

Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin perustana ovat alueen arvokas geologia, luonto ja kulttuuri sekä kestävät retkeily- ja matkailupalvelut. Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoa koskevalla kaavakartalla on osoitettu vähintään maakunnallisesti merkittäviä geologiaan, luontoon, kulttuuriin ja virkistykseen liittyviä alueita erityyppisin merkinnöin (aluevaraukset, erityisominaisuutta ilmentävät merkinnät). Retkeily- ja matkailupalveluihin liittyviä alueita ja tarpeita on myös osoitettu erityyppisin merkinnöin (aluevaraukset, viivamerkinntä ja kehittämisperiaatemerkinnät). Esimerkiksi Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalue ja Hämeen kankaan kulkua myötäilevä kehittämisvyöhyke on valmisteluvaiheen aineistossa osoitettu matkailun- ja virkistykseen kehittämisperiaatemerkinnöin. Myös Kankaanpää, Kuninkaanlähde ja Jämijärven Jämi muodostavat kehittämisvyöhykkeen, jonka keskeiset vetovoimakohteet yhdistyvät toisiinsa Hämeen kankaan kulkua myötäillen valmisteluvaiheen aineistossa.

Lausunto merkitään tiedoksi.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistossa maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden merkintä "maisemallisesti tärkeä alue" ja merkintää koskeva suunnittelumääräys nostaa esiin alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioitavat asiat sekä kohteen ja lähiympäristön suunnittelussa huomioitavat arvot. Merkintää koskevalla alueella ei ole merkittävää rakentamis- ja muutospainetta, joten maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta suunnittelumääräykseen ei ole tarvetta lisätä museoviranomaisen lausuntopyyntövelvoitetta. Suunnittelumääräys turvaa muilta osin alueen arvojen säilymistä ja kehittymistä riittäväällä tavalla.

Lausunto merkitään tiedoksi.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelun yhteydessä otetaan huomioon valtioneuvoston päätös valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnista (VARK).

Lausunnon antaja**Tiivistelmä lausunnosta****Valmisteltu vastine**

165 Metsähallitus**165-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Metsähallitus huomauttaa, että olisi suositeltavaa varmistaa, että valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten alueiden kohdemerkinnät (vark-e) vastaavat Museoviraston laatimaa luetteloa, jonka Valtioneuvosto on vahvistanut 7.11.2024. Jatkossa ei ole tarvetta enää käyttää merkintöjen yhteydessä ehdotus-termiä.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelun yhteydessä otetaan huomioon valtioneuvoston päätös valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnista (VARK).

167 Eurajoen kunta**167-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Eurajoen kunta huomauttaa, että aluerajauksien kasvaessa ja rajauksien tarkkuuksien pienentyessä verrattuna nyt voimassa olevaan kaavaan jää alueiden tarkoituksenmukaisuudesta epävarmuutta. Alueita tulisi rajata perustellummin, jolloin päästäisiin järkevämmin toteuttamaan Eurajoen kunnallekin tärkeitä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimista.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tausta-aineistoiksi laaditut maisema-alueita, luonnonarvoja ja kulttuuriympäristöjä koskevat selvitykset ja inventoinnit on tehty huomioiden maakuntakaavan mittakaava ja yleispiirteisyys.

Yksityiskohtaisemman suunnittelun ja hankkeiden yhteydessä alueen arvot, ominaisuudet ja ulottuvuus on tutkittava tarkemmin kulloisenkin suunnittelun ja hankkeen edellyttämällä tarkkuudella ja yhteen sovitettava alueen muiden maankäytöllisten tavoitteiden kanssa.

Lausunto merkitään tiedoksi.

169 Geologian tutkimuskeskus**169-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Kaavassa ja selostuksessa on merkitty useita geologisesti arvokkaita muodostumia. Geologian tutkimuskeskus huomauttaa, että suuri osa tausta-aineistosta on varsin vanhaa. Geodiversiteetin nostaminen biodiversiteetin rinnalle olisi paikallaan. Tosin geodiversiteettikin on mainittu aineistossa ainakin kerran. Positiivista on merenpohjan geologisten arvojen sekä resurssien mukaan ottaminen. Tällä alueella on kuitenkin vielä paljon tutkittavaa.

Satakunnassa on tehty vuosikymmenien aikana useita geologiaan liittyviä maakunnallisia selvityksiä, joita on hyödynnetty seutu- ja maakuntakaavojen suunnittelussa. Lisäksi käytettävissä on ollut valtakunnallisia selvityksiä. Satakunnan maakuntakaavojen toteutumisen arvioinnin seurantaan liittyen Satakunnan maakuntakaavoissa otetut varaukset ja niihin liittyvät suunnittelumääräykset on otettu hyvin huomioon maakuntakaavan toteuttamista edistävissä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyissä. Pyritään täydentämään selostuksen nykytilaosiota geodiversiteetin osalta.

173 MTK Satakunta ry**173-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

MTK Satakunta ry:n mukaan kaikkiin maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimista kuvaavien merkintöjen suunnittelu- ja suojelumääräyksiin tulee lisätä, että merkintä sallii nykyisen toiminnan jatkamisen ja kehittämisen sekä maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvien rakennusten täydennys- ja peruskorjaustoimenpiteet. Maa- ja metsätalouden harjoittaminen sekä siihen liittyvä ja muu maaseutumainen tai maaseudun yritystoimintaan liittyvä rakentaminen tulee olla alueella sallittua.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa alueiden erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä osoitetut arvokkaat maisema-alueet ja geologiset muodostumat sekä merkittävät kulttuuriympäristöt eivät ole esteenä maa- ja metsätalouselinkeinojen kehittämiseksi eivätkä ne vaikeuta nykyisten maa- ja metsätalouselinkeinojen harjoittamista. Merkintöjen suunnittelumääräysten avulla pyritään ohjaamaan ja tukemaan alueiden kehittämistä niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä vahvistamalla ja sovittamalla nykyisen elinkeinotoiminnan vaatimat muutokset alueiden arvoihin. Kaavamerkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen arvojen vaikutus rakentamisen sijoittamiseen ja rakennustapaan arvioidaan kunnan kaavoituksen ja rakennuslupamenettelyn yhteydessä alueidenkäyttölain ja rakentamislain nojalla. Lausunto merkitään tiedoksi.

174 MTK-metsänomistajat**174-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

MTK -metsänomistajien mukaan kaikkiin maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimista kuvaavien merkintöjen suunnittelu- ja suojelumääräyksiin tulee lisätä, että merkintä sallii nykyisen toiminnan jatkamisen ja kehittämisen sekä maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvien rakennusten täydennys- ja peruskorjaustoimenpiteet. Maa- ja metsätalouden harjoittaminen sekä siihen liittyvä ja muu maaseutumainen tai maaseudun yritystoimintaan liittyvä rakentaminen tulee olla alueella sallittua.

176 Varsinais-Suomen ELY-keskus**176-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Varsinais-Suomen ELY-keskus huomauttaa, että Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventointi (VARK) on vahvistettu 7.11.2024 valtioneuvoston päätöksellä, joka tulee voimaan 1.3.2025. Siirtymäajasta huolimatta on mahdollista ja suositeltavaa merkitä jo tässä vaiheessa inventoinnin kohteet KATJA-asetuksen mukaisilla alue- ja kohdemerkinnöillä "vark".

176-2

Muinaisjäännösten kaavamerkintöihin on hyvä täydentää maininta: "Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty."

181 2. logistiikkarykmentti**181-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Porin prikaati toteaa, että jokaisessa rakennushankkeessa sen harjoitusalueilla kartoitetaan alueen luontoarvot ja mahdolliset työskentelyyn vaikuttavat seikat kohteiden ja ympäristön kulttuuriperinnön osalta. Museovirasto yhdessä Metsähallituksen kanssa huomioi nämä yllä mainitut asiat myös m. alueiden talousmetsien hoitoa ja hyödynnettävyyttä suunniteltaessa.

187 Rauman kaupunki**187-1 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen**

Rauman kaupunki huomauttaa, että Lakariin on esitetty valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde (Vark-e) Tauro III. Kohteesta järjestettiin Muinaismuistolain 13§ mukainen neuvottelu 10.12.2024, jossa todettiin, että kohde voidaan tutkia,

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa alueiden erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä osoitetut arvokkaat maisema-alueet ja geologiset muodostumat sekä merkittävät kulttuuriympäristöt eivät ole esteenä maa- ja metsätalouselinkeinojen kehittämiseksi eivätkä ne vaikeuta nykyisten maa- ja metsätalouselinkeinojen harjoittamista. Merkintöjen suunnittelumääräysten avulla pyritään ohjaamaan ja tukemaan alueiden kehittämistä niiden ominaisuutensa ja erityispiirteitä vahvistamalla ja sovittamalla nykyisen elinkeinotoiminnan vaatimat muutokset alueiden arvoihin. Kaavamerkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen arvojen vaikutus rakentamisen sijoittamiseen ja rakennustapaan arvioidaan kunnan kaavoituksen ja rakennuslupamenettelyn yhteydessä alueidenkäyttölain ja rakentamislain nojalla.

Lausunto merkitään tiedoksi.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelun yhteydessä otetaan huomioon valtioneuvoston päätös valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnista (VARK).

Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelun yhteydessä muinaisjäännöksiä koskeviin suojelumääräyksiin lisätään lausunnossa esitetyt täydennysehdotukset.

Lausunto merkitään tiedoksi.

Lakarin alueelle osoitetun Tauro III nimisen valtakunnallisesti merkittäväksi arkeologiseksi kohteeksi ehdotetun kiinteän muinaisjäännöksen osalta Satakuntaliitto seuraa muinaismuistolain mukaisen 13 § neuvottelun mukaisten toimenpiteiden etenemistä.

Lausunnon antaja**Tiivistelmä lausunnosta**

dokumentoida ja sen jälkeen poistaa. Kohteen asema tulee tarkistaa maakuntakaavan ehdotusvaiheessa.

187-2

Lisäksi Rauman kaupunki esittää, että merkittävien kulttuuriympäristöjen merkintöjä on syytä selkeyttää ja tarkentaa. Alueiden hahmottaminen kaavakartalta on tulkinnanvaraista ja selostuksen karttaesitys erityisesti Rauman keskustan alueelta rajautuu vain ydinkeskustaan. Lisäksi selostuksen osa B teemakohtaisia taulukkoja ja karttoja on tarpeen tarkistaa.

187-3

Rauma esittää työneuvottelun pitämistä ennen Satakunnan maakuntakaavan 2050 ehdotusvaihetta.

Valmisteltu vastine

Kohteen asema tarkistetaan Satakunnan maakuntakaavan 2050 ehdotusvaiheessa.

Maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjä koskevien merkintöjen selkeyttämisestä ja tarkentamistarpeesta käydään keskustelua Rauman kaupungin kanssa käytävissä Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelua varten järjestettävässä työpalaverissa.

Selostuksen B taulukkoja ja karttoja tarkistetaan.

Satakuntaliitto järjestää Rauman kaupungin kanssa Satakunnan maakuntakaavan 2050 jatkosuunnittelua varten työpalaverin annetuista vastineista ja kaavan kehittämistarpeista.